

for mig i det Forhold, hvori jeg har staaet til Arbejderne, blevet indbragt Klager over, at Arbejdere, som ere bosatte i Landet, have henvendt sig til de paagældende Entreprenører for at faa Arbejde, men have faaet Afslag, medens man saa umiddelbart efter har antaget Arbejdere, der ere indvandrede fra Udlandet. Man har endog saa drevet det saa vidt, at man til Arbejder, som skulde udføres her i Københavns Omegn, har indforstrevet Arbejdere fra Sjælland, og at der saa, naar de ere komne over, er blevet antaget Arbejdere fra Udlandet i Stedet, saa at disse ydste Arbejdere have maattet rejse hjem paa egen Beføstning og have været i en højt uheldig økonomisk Situation, idet de ikke have haft de nødvendige Midler til at komme tilbage til deres Hjem. — Med Hensyn til Arbejdslønnen og Arbejdstiden er Forholdet saaledes, at hvor Staten bortliciterer Arbejdet, er Arbejdstiden længere end i Almindelighed ved private Arbejder, og Lønnen staar i daarligt Forhold til Livsforholdene og Pris, sammenlignet med Forholdene, naar det er private Arbejder, der skulle udføres. Dette ligger i, at Statens Arbejder ofte blive udførte under særlige Forhold langt ude paa Landet, hvor den paagældende Arbejder har langt til sit Hjem, og hvor han, for saa vidt som han er gift, maa underholde sin Familie andetsteds. Men ogsaa med Hensyn til Lønnen maa det siges, at den er meget lav for det Arbejde, som Staten lader udføre. Det tror jeg, Staten burde sætte en Grænse for, og jeg tror meget godt, det kunde lade sig gøre, og jeg tror ikke, at Entreprenørerne ville være Modstandere deraf. Jeg tror nok, at der er nogle Entreprenører, som ville være det, nemlig de, som det ærede 5te Medlem for 1ste Kreds (D. Hansen) har omtalt, som søge netop at faa Arbejde ved at kunne udbytte Arbejderne i højere Grad end deres Kolleger; men jeg skal gøre opmærksom paa, at der fra Arbejdernes Side har været ført Forhandlinger med Entreprenørerne om at faa saadanne Bestemmelser ind i Licitationkontrakterne, og det er fra en stor Mængde Entreprenørers Side blevet gjort gældende, at de meget gerne ønskede saadanne Kontrakter gennemførte. Man ønskede ikke selv at konkurrere paa Arbejdernes Beføstning, og mente, at en saadan Konkurrence viljer frem ved den Maade, hvorpaa Licitationsarbejderne komme til Udførelse. Altsaa imødekomes Entreprenørernes Ønsker ved, at der sættes saadanne Bestemmelser ind i Kontrakten. Jeg fastholder derfor Udsætteligheden af, at Staten ved disse Arbejders Udførelse søger

at faa saadanne Bestemmelser indsatte i Kontrakterne samtidig med, at Staten bestræber sig for i saa stor Udstrækning som muligt at komme til at udføre Arbejdet selv under dens egen Ledelse.

Det. Hansen: Jeg har endnu ikke været i Stand til at sæpere, hvad det er for et Principspørgsmaal, som den ærede Minister taler om; at det skulde være et almindeligt Princip, at der ikke maa afholdes ekstraordinære Udgifter af Statskassen, uden at der sørges for ekstraordinære nye Indtægter, det kan ikke være den ærede Ministers Mening. Jeg vil ikke have noget mod, at det Princip virkelig gennemføres, naar det ogsaa sker med Hensyn til de uproduktive militære Foranstaltninger. Den ærede Minister sagde, at hans Mening var den, at naar vi vare enige om dette Lovforslags øvrige Bestemmelser, saa vilde vi ogsaa nok blive enige om Statslaansparagrafen. Jeg vil vende det om og sige: Ere vi enige om dette Lovforslag, saa vilde vi ogsaa blive enige om at lade denne Paragraf udgaa. Hvis den ærede Minister vilde sige: I faae ikke denne Jærnbane, naar I ikke gaa ind paa denne Paragraf, saa vilde det være at præjudicere hele Sagens Afgørelse, det kan ikke være den ærede Ministers Mening. Naar den ærede Minister lægger Principspørgsmaalet ind deri, at der skal lægges noget mere end almindeligt i det, som har ført Ministeren til at sætte Paragrafen ind i Loven, saa kan jeg ikke forstaa, hvorledes Ministeren kan sige, at mine Betragtninger ere hentede langt borte fra. Naar vi komme ind paa det finansielle Principspørgsmaal, saa vil den ærede Minister indrømme, at saa have vi hele den store Strid gaaende, det er ikke værdt at komme ind i den for at faae denne lille Jærnbanelov ud.

Jeg vil atter — siden jeg har Ordet — anbefale den ærede Minister at undersøge, om der ikke i disse Entreprenørkontrakter kunde sættes saadanne Bestemmelser ind, hvorved der fikkes Arbejderen et vist Minimum af Løn og et vist Maximum af Arbejde eller Arbejdstid, i hvert Fald det første. Den ærede Minister sagde, at naar man gjør Overslag over en Jærnbane og ser, hvor meget det vil komme til at koste, altsaa hvorvidt visse Tilbud kunne siges at være acceptable, saa maa man lægge en vis Dagløn til Grund, det er derpaa, at Tilbudene blive baserede, og det er under Hensyn dertil, at Staten antager disse Tilbud — det er utvivlsomt rigtigt — men naar saa er, naar man, netop forinden Arbejdet begynder, underskriver Kontrakten, der om jeg saa maa sige,